

Türkiye'de e-Dönüşüm

Mustafa YURTOĞLU

ISIS Bilişim Teknolojileri Genel Müdürü, İstanbul, mustafa.yurtoglu@isisbilisim.com.tr

Özet

Teknolojik gelişmelerle birlikte tüm dünyada uygulanmaya başlanan e-Dönüşüm'ün kavramsal ve hukuksal çerçevesi ile uygulanma süreçleri. e-Dönüşüm Türkiye Projesi, elektronik dönüşümde yasal mevzuat ve zorunluların detayları. e-Dönüşüm uygulamaları ile bu uygulamaların kullanıcılara sağladığı avantajlar.

Anahtar Sözcükler: : e-Dönüşüm, e-Devlet, e-Fatura, e-Arşiv, e-Defter, Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, yeşil BT, teknolojik dönüşüm

Abstract

Implementation process, which applied conceptional and legal elektronik transformation all over the world, with technological developments. Electronic transformation Turkey Project, legal regulations and obligations within elektronik transformation. Advantages of implementataions for users with elektronik transaformation implementations.

1. Giriş

e-Dönüşüm Nedir?

e-Dönüşüm, bir kurumun kültürünün, iş modeli ve iş akışlarının, ürün ile hizmetlerinin; çalışan, müşteri, iş ortakları ve diğer tüm sosyal paydaşların yararı gözetilerek, bir bütünlük içinde değiştirilmesi sürecinde, bilişim ve iletişim teknolojilerinin etkin kullanımınıdır.

Avrupa'da e-Dönüşüm

e-Dönüşüm konusu 2000'li yılların başında Avrupa'nın gündemine girdi. "Avrupa'nın gelecek 10 yılda dünyadaki en rekabetçi ve dinamik bilgi tabanlı ekonomisi haline gelmesi" hedefini gerçekleştirmek üzere Haziran 2000'de "e-Avrupa Eylem Planı" kabul edildi. Söz konusu eylem planı 2001 yılında değiştirilerek, e-Avrupa Girişimi aday ülkelerde uygulanmak üzere, "e-Avrupa+ Eylem Planı" hazırlandı. Türkiye'nin de bu girişime katılımını açıklamasıyla; bilgi toplumuna geçiş için, kamu kurumlarında gerçekleştirilen kurum bazlı, düzensiz ve münferit girişimlerin standart hale getirilmesi ve birleştirilmesi zorunluluğu gündeme geldi.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi

27 Şubat 2003 [1] tarihinde farklı kuruluşlar tarafından yürütülen Kamu-Net, e-Türkiye gibi e-Devlet alanındaki çalışmalar birleştirilerek "e-Dönüşüm Türkiye Projesi" başlatıldı. Proje çerçevesinde; 2003'te Bilgi Edinme Kanunu, 2004'te Elektronik İmza Kanunu, 2005'te Evrensel Hizmet Kanunu, 2006'da e-Devlet Kapısı Projesi yürürlüğe girdi.

Özellikle muhasebe ve iş süreçlerine yönelik; e-Fatura, e-Defter, e-Arşiv, e-İrsaliye, e-Saklama, e-Mutabakat, e-Bilet, e-İmza ve KEP gibi iş akışlarının elektronikleşmesine imkân sağlayan uygulamalar ile ilgili yasal düzenlemelerin hayata

geçirilmesi e-Dönüşüm uygulamalarının ülke çapında hızla yaygınlaşmasının önünü açtı.

e-Dönüşümde yasal mevzuat ve zorunluluklar

Vergi Usul Kanunu'nun 5 Mart 2010 tarihli 397 numaralı tebliği [2] ile e-Fatura, 14/12/2014 tarih ve 421 numaralı tebliğ [3] ile e-Defter, 30/12/2013 tarihli 433 numaralı tebliğ [4] ile de e-Arşiv uygulamaları hayata geçti.

GİB tarafından 20 Haziran 2015 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 454 numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği [5] ile işletmelerin e-Defter ve e-Fatura tutma zorunlulukları genişletildi.

Tebliğe göre, 2014 veya müteakip hesap dönemlerinde brüt satış hasılatı 10 Milyon TL ve üzeri olan mükellefler 01.01.2016 tarihinden itibaren, 2015 veya takip eden hesap dönemlerinde brüt satış hasılatı 10 milyon TL ve üzeri olan mükellefler, ilgili hesap dönemine ilişkin gelir/kurumlar vergisi beyannamesinin verileceği tarihi takip eden hesap döneminin başından itibaren kapsama dâhil edilecek. Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli III sayılı listedeki malları imal, inşa ve ithal eden mükellefler 2014 hesap döneminde bu şartı sağlıyorlarsa 01.01.2016 tarihinden itibaren e-Fatura ve e-Defter uygulamasına geçmek zorundalar. Ayrıca; 454 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği gereğince; e-Fatura uygulamasına kayıtlı olan mükelleflerden, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 11'inci maddesi kapsamındaki mal ihracı ve yolcu beraberliği eşya ihracı kapsamında fatura düzenleyecek olanlar, söz konusu faturalarını da 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren e-Fatura olarak düzenleyecekler.

Yapılan değişikliklerle; 30 Aralık 2013 tarihinde yayımlanan 433 numaralı tebliğ ile yasal düzenlemeleri belirlenen e-Arşiv uygulaması için de zorunluluklar belirlendi. İnternet üzerinden mal

ve hizmet satışı yapan ve 2014 yılı gelir tablosu brüt satış hasılatı tutarı 5 milyon lira ve üzerinde olan’ tüm mükelleflerin 1 Ocak 2016 tarihine kadar e-Arşiv Uygulamasına geçme zorunluluğu getirildi.

2015-2019 e-Devlet Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde ilk etapta 20 bin şirket için zorunlu olan e-Fatura’nın ardından, e-Arşiv ve e-Defter gibi uygulamaların da hayat geçirilip, yasal değişikliklerle sisteme dâhil olması zorunlu mükellef kapsamının genişletilmesiyle birlikte; 2 yıl içerisinde e-Fatura uygulamasına kayıtlı kullanıcı sayısının 150 bini, e-Defter uygulamasına geçen mükellef sayısının da 80 bini aşması öngörülüyor. Gelir İdaresi Başkanlığı’nın yayınladığı yeni tebliğlerle birlikte kapsamı her geçen gün genişleyen sürece, hedeflenen tüm mükelleflerin kademeli olarak dâhil olmaları planlanıyor.

2015 yılı başında yaklaşık 20 bin olan e-Defter ve e-Fatura mükellef sayısının 2016 itibarıyla 50 bini aşması beklenirken, 2015 yılı sonunda 110 milyonu geçen e-Fatura sayısının, 2016 yılında 500 milyonun üzerinde olacağı öngörülüyor.

2016 yılı ile birlikte e-Ticaret yapan firmalara zorunlu hale gelen e-Arşiv Fatura uygulaması ile birlikte; e-Fatura sistemine kayıtlı olmayan mükellefler ve son kullanıcılara da elektronik fatura gönderilmeye başlanarak tüm faturalama süreçleri elektronik ortama taşınıyor.

e-Dönüşüm’ün avantajları nelerdir?

e-Dönüşüm uygulamalarının yaygınlaşması; şirket ve kurumları hem ciddi maliyetlerden kurtarıırken, gereksiz iş yükünü ortadan kaldırarak verimliliğin önünü açıyor. Noter, saklama (depolama), kargo ve kırtasiye masraflarından tasarruf edilmesini sağlayan uygulamalar, denetim ve raporlama kolaylığı konusunda da avantaj sağlıyor. Özellikle, e-Fatura, e-Defter ve e-Arşiv uygulamalarının kullanımının yaygınlaşması; ekonomide şeffaflık ve kayıt dışı ekonominin önüne geçilmesi yolunda önemli aşamalar kaydedilmesine destek oluyor. Tüm bu e-Dönüşüm uygulamaları sayesinde şirketler, zaman kayıplarından ve güvenlik problemlerinden kurtularak, asıl işlerine odaklanacak değerli zamanlarını geri kazanıyorlar.

e-Dönüşüm kullanan kurumların yakaladığı bir başka avantaj ise çevreye ve doğaya duyarlı bir tutum sergilemeleri. Fatura, yevmiye ve büyük defterler ile arşiv faturalarının kâğıda basılı değil de elektronik ortamda hazırlanıp saklanması her yıl binlerce ağacın kesilmesini önlerken, bu belgelerin nakliye ve arşivlenmeleri esnasında oluşan karbon ayak izi de minimuma iniyor.

Kaynaklar

[1] “e-Dönüşüm Türkiye Projesi” 27/2/2003 tarihli 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile yürürlüğe girmiştir.

[2]

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/03/20100305-16.htm>

[3]

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121214-15.htm>

[4]

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/12/20141230-18.htm>

[5]

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/06/20150620-18.htm>